

СТРАЖА

Стан Редакције и Админ. Космајска ул. бр. 22.

Огласи се дају у Админ. Цена утирљена.

Неплаћена се писма не примају. — Рукописи се не враћају.

Пома, рукописе, новац и све остало што се односи на лист, слати власнику у листу.

СЛОБОДОУМНИ ОРГАН ЈАВНОГ МИШЉЕЊА

ТЕЛЕФОН УРЕДНИШТВА 1092

Издази сваки дан у 6 ч. пре под.

ТЕЛЕФОН ШТАМПАРИЈЕ 1092

Новинари и цензура

Народним посланицима на размишљање.

Чл. 2. Закона о штампи. Не може се установити ни цензура ни кауција ни каква друга превентивна мера, која спречава излазак, продају или растурање списка и новина. (Чл. 22. Устава).

Србија и српски народ нализе се од 1912 године стално на ратној мози. За то време српска штампа чинила је највеће услуге српској држави и српском народу. Она је, својим патриотским држањем стекла право да јој српски државници, они који управљају земљом, поклоне највеће поверење, поверење у најширем смислу речи.

На жалост, српску штампу, новинаре влада је сматрала за једно нужно зло, које треба и мора да постоји у земљи.

Чим се објавила мобилизација, влада је одмах похитала, пре свих послова да штампа наметне цензора.

Не треба доказивати, да су нам цензори забрањивали да жигосемо неисправан рад каквог полациског писара,

не треба доказивати: да нам је цензура забрањивала чланке о скупоћи у Београду, о сахрани једног француског војника, о појењу коња, о симпатичном писању према Венизелосу. Такође не треба доказивати да нам је цензура доказивала да Венизелос није добар државник и маса још ствари постоји, о којима нам цензура није дала да пишемо.

У кратко речено, изгледало је као да живимо у добу не писмености када су кардинали издавали наредбе, да ће сваки онај ко зна читати штампано слово бити стрељан.

Постоји факат и он се не може оборити најме: да ни један лист у Србији није се продао за паре Аустро Немцима — у опште непријатељу, с којим наша држава и савезници њени воде рат. Тако је било за време балканско-турског рата, тако за време српско-бугарског рата, па тако и сад у овом великом рату!

Међутим, доказано је, да се продао за новац Аустро-Немцима један део бугарске, румунске, грчке па чак и та ливанске штампе. И кад смо ми умели да сачувамо свој углед за све време тих ратова, је ли онда потребно да нам се намеће цензор? И ко у оп-

ште, може боље знати шта смо а шта не смо износили? Ми или цензори?

Ствар је сасвим јасна. Ми смо се у разним ратовима специјализирали у томе, и за то нам не треба неки нарочити тјотор. А осим тога у части другој, глави деветој казненог закона предвиђене су највеће казне од 20 година робије и смртне казне за оне који изnose ма шта о кретању војске и т. п. што би олакшавало операције непријатељу.

У § § 85, 85а, 85б, 86. Напр. само да наведемо § 85б. ево шта он вели: Ко за време рата, ратне опасности или мобилизације објави планове ратних операција, твјдзавили утврђених места или кретање трупа или уопште мере, које се односе на рат или војну одбрану државе, а за које постоји интерес државе да се у тајности чувају, казниће се робијом до двадесет година.

Поглед оваквих јасних одредаба је ли потребно да нам се наметне цензура, која је уопште један противустановителни акт, противу које су се борили, данашњи чланови владе. Немачка је најмилиитаристичкија држава, па она њени листови публикују месечне билансе утрошка хране и животних намирница, критикују владу и војну власт што се не старају за исхрану становништва, критиковали су је што је ова за рачун Аустрије у Галицији изгубила 600 хиљада најбољих немачких синова!

Ми знамо, да се не сме ништа писати о кретању трупа, о операцијама и т. п. све што је у вези са тим,

Алекса Поповић добио је 300 вагона за тргоџину шећера то дозволишете, нема везе са операцијама војним?! Скрећући пажњу г. г. народним посланицима на тежак положај српске штампе,

ми се обрђамо с молбом да што пре предузму кораке те да се питање о цензури и стаке на дневни ред у II. Скупштини, да се енергично заузму за укидање овог противустановителног акта, ако су истински поборници демократијазма, јер цензура нам сад забрањује да доносимо чак говоре народних посланика као и пре штампаоане владака из Српских Новина.

Епиграм

Руси сада одступају — Пред офанзиву; Али када турну, побиће Све швабурију живу.

Работ

Ко каже да се општина не стара о добру грађана; грно се вара. Питањете како. На ево: Општина је набавила брашно које је помешано са пасуљом, те ће тако грађани о једном трошку јести и брашно а пасуљ, али разуме се за скупе паре. И сад сие ли ко да каже да немамо добру општинску управу?! Аргус

Руско одступање

Шта вели један мађарски политичар

„Будапести Хирлап“ доноси из пера једног угледног мађарског државника чланак под горњим насловом.

У чланку се између осталог вели, да руско одступање не значи изаз руских трупа.

Руска војска је очувала и данас још увек своју свежину из првих дана. Што је до одступања дошло, то је због оскудице у муницији. Знајући за ово добро, а у уверењу да је неће у најкраћем времену добити, руска врховна команда је да би сачувала своје трупе, наредила повлачење, које је извршено у таквом реду да смо ми задивљени.

Дажњет Бугарске

Мисија кнеза Хоенлоа — Спец. извештај — СОФИЈА, 7 јула.

Од једне личности блиске влади дознао сам да долазак кнеза Хоенлоа стоји у тесној вези са турско бугарским преговорима, који су од пре неколико дана сасвим прекинути.

У Софији је кнез конференсио са др. Радославовом и Тончевом у двору. Предмет конференсиа држ се у највећој тајности. Сазнаје се само толико да је кнез обећао да ће у Цариграду успети да наговори порту да у многоме попусти бугарским захтевима. Борко.

Румунија и Немачка

— После посете кнеза Хоенлоа — Специјални извештај —

БУКУРЕШТ, 7 јула.

У двору је под краљевим предсеђништвом одржана заједничка седница владе са председништвом парламента. Решавано је о захтеву Немачке, које је преко свога емисара кнеза Хоенлоа тражила од Румуније, да пропусти преко своје територије знатну количину муниције из Немачке за Турску! У случају одбијања од стране Румуније Немачка скида са себе сваку одговорност за евентуалне неспоразуме који би се због овога између Румуније и Немачке појавили. После дуге дискусије решено је да румунска влада одбије захтев Немачке. После седнице Братијано је примио немачког посланика и упознао га са решењем владиним. Истовремено је министар иностраних дела г. Порумбари примио посланике Споразума и са њима водио подужи разговор, коме се у политичким круговима градаје велика важност и очекују важни догађаји.

Јон.

Братска љубав!

— Турци убијају своје савезнике —

Букурешт, 7. јула

Из Цариграда се поверљиво дознаје да су тамо јуче погунула три немачка официра. Убили су их њихове колеге турски официри. Узрок се сматра да је омаложаванје у званичној дужности турских официра од стране немачких.

Уверавају да ово није усамљен случај, али се све држи у највећој тајности да не би узело маха.

Јон

Хубо хадлештво

— Комитет за муницију у Италији —

Рим, 6 јула

Краљевским указом потврђена је нова уставова: комитет за муницију у Италији. Тај ће комитет имати задатак да осигура Италији потребну муницију, а у њега ће лаују министар председник министар унутрашњих дела, војни министар и министар морине.

Сазонов и Дејаманде

— Румунија и Споразум —

Петроград, 7. јула

Румунски посланик на петроградском двору г. Дијаманди посетно је министра иностраних дела г. Сазонова и са њиме је дуго конференсио. Разговор се водио око услова под којима би Румунија могла да понова почиње преговоре са силама Четворног Споразума о учешћу у акцију.

Ст.

Женски свет

Статистички подаци о разводу брака

Статистички подаци показују врло јасно да број разведених брака сваком годином све више расте, чак кад се и релативно посматра, т. ј. с обзиром на умножавање становништва. У сразмери највећи је број у Немачкој. Године 1908 било је у Прусској 8365 разведених брака, дакле 413 више него године 1907. У 6041 случаја човек је кривац и покретач разводу, а у 2324 случаја жена.

Неверство у браку било је у већини случајева узрок његовом разводу; поменуто године било је таквих случајева 4044. Интересантно је да је кривац неверства био човек у 1886 случајева, жена у 1573 случајева, а обоје у исто време у 585 случајева. Овај пример најбоље показује колико је успеха имала жена својим напорима да се у правима потпуно изједначи са човеком. Пре десет година жена је престављала једва десети део као кривац за бракотомство. А што је најинтересантније то је запаска, да се разводи брака јављају код ниже друштвене класе у несравњено мањем проценту, него што је то случај код аристократије, интелигенције уопште и становника више класе у великим светским варошима. Развод брака је код сељака најређи. Бор

Ото Вајс:

Овакви смо (АФОРИЗМИ)

Не само међу књижевницима, већ и међу људима другога позива, постоје одлични афористи. Следећи цитати ће то доказати: Ушњи лекар:

„Међу политичарима има таквих типова, који због глувоће не могу да чују дреку незадовољне масе.“ Ушњел гимнастичке.

„Својим правим држањем доспео је понеко у искривљен положај.“

Шала

— Шта мислите госпођо ја немам ни трунке шећера; а ви?

— Мени је мој муж донео из Београда, у глави шећер!

Последње вести

Дуж руског фронта

— На Висли и Бугу. — Рига-Шавли. — Око Пшасниша. — На Дњестру.

ПЕТРОГРАД, 5. јула.

Главни генштаб саопштава: Битка између Гасле и западног Буга достигла је 4. јула крајњу јачину. Наше трупе са храброшћу и упорношћу одбајају непријатељско надирање у правцу Лублина. Непријатељ је врши нападе на левом фронту концентрисао своје главне напоре у области Валколана где смо у току дана одбили 10 напада. Велике масе немачких трупа нападе су у току дана наше трупе на левој обали Вјеша. Непријатељ је успео овде да напредује на северу у области Издевна код Красностава. И поред претрпљених губитака наше трупе су јуначки одбиле по мње непријатељске нападе, кога су потом гониле до позно у ноћ.

На десној обали Вјеша непријатељ је 3 јула имао врло велике губитке у тјку својих напада на наше положаје на реци Волица, где су пред нашим рововима лежале читаве гомиле непријатељских лешева. У овој области је 4. јула вођена врло јака артиљеријска акција. На фронту села Грабовјем—Берешће непријатељ је вршио огорчене нападе 3 и 4 јула а после понављаних јуриша на бајонет освојио смо два рова наше две љете. Између Гучава и Буга одбили смо многобројне непријатељске нападе и истребили смо га из Метиланске шуме. На Бугу код Валковице Цеонде, Колпав, непријатељ је 4 јула покушао да пређе на десну обалу реке али смо га успешном против нападима одбили. У области Рига—Шавли непријатељева офанзива на Туку—Алтаус наставља се. У тим правцима су 4. јула вођене борбе. Сем многобројне коњице учествовала је и пешадија са обе стране. Источно од села Подокани задобили смо за време једног срећног напада 500 немачких заробљеника 9 официра и 7 митраљеза. Одбили смо непријатељев напад северно од Шавли.

Немачка офанзива у правцу Пшасниша, која је вођена на широком фронту, нагонила нас је да заузмемо положаје близу Нареву. На то нас је наговла потреба да груошимо своје снаге на левој обали Висле, што смо извршили уз губитака. На Дњестру смо у току дана 3 јела постигли веома значајне успехе према према непријатељским трупама које су прешле реку. У току дана смо задобили око 2000 Аустријанаца са 8 митраљеза.

На Кавказу

ПЕТРОГРАД, 5. јула.

У приморској области долазило је до пушкарња. На фронту Крп, код Муње наставља се огорчена борба. Наше су трупе потукле непријатеља код Колеса и нагониле га у дивље бегство заплеивши 4 топа. На осталом фронту нема промене.

У Јадранском Мору

БУКУРЕШТ, 6 јула

Из Беча се јавља службено да је један поморски брод потонуо јужно од Дубровника италијанску оклопну крстарицу „Бузеос Галиба, де“ која је потонула за 15 минута.

„Стража“ прима огласе по умереној цени

КОЛОНИЈАЛНО-БАКАЛСКА ТРГОВИНА Павловића и Пантелића - Београд

Макевијева ул. 74 — преко пута кафане Трандафи овића
Добила је велику количину: шећера, кафе, парича зетина без мириса, гриза 1 врсте, бонбоне фице, чоколаде, паланчке киселе воле, као и остале колонијално-бакалске робе; исту продаје како на веће тако и на мање количине по врло умереној цени. 1-3

ШТОФА

за летње војничка одећа
(Сегелтук)

може се добити код

Симић и Живановић

СТОВАРИШТЕ ОБУЋА
БЕОГРАД

264

3-3

ВИНО БЕЛО

добро од старе лозе имам на продају у већој количини. Цена умерана. Обратити се у Врању

Матару К. Јаћинковићу

174.6-6

Комарника

и
Савлука пртвачких

има готових код

ТИШЛЕРА РАКЕ

Балканска улица бр. 49. (Краљева пивара) код „ЗЛАТНОГ КРСТА“

БЕОГРАД

101

7-10

Девојка за сав кућевни посао потребна је. Јавити се уредништву.

Флаше на продају

у великој количини; од литара, пола литара, пивске, селтерске, веће и мање за коњак.

Купујем све врсте флаше па и медицинске, долазим кући и добро плаћам.

Фунира разне сорте и величине за столаре имам већу количину на продају. За све обратити се у

кафану „ВАЉЕВО“

ул. Краља Александра бр. 20.
171 2-2

НОВО

НОВО

Дописне карте

са сликом Краља Петра са Космаја у народном оделу са молтвом српском

100 комада	2 дин.
500 "	9 "
1000 "	16 "

Поручбине прима **СТЕВАН К. СТЕВЧИЋ**, Гундулићев Венац 21. — Београд 216 1-2

ВИНА

црна и бела, и ша и страна продаје на више и мање

Спира Палигорић и Синови — Житица 214 1-10

Херојима српским

Ја, па ја! Ја, па ја!
Па ко си ти?

ЧИЧА ПАНТА КОСТИЋ
код „АРАПИНА“

МАКЕДОНСКА УЛИЦА

Чуј Србине и војско српска!
Од данас, па сваки дан точим СРПСКИ ПИЛЗЕН и то из хектолитра:

Чаши од 3 дјц	0.30 дин.
Кригла од пола литра	0.40 "

МЕРА ТАЧНА МЕРА ТАЧНА
Вино вардарско, Вардарци доноси. Шљивовицу шумадинску Шумадинци доноси.

Чувени металуци и увек тазе шкелбића, кад поједеш топе се као путер. Е да то само ЧИЧА ПАНТА, уме и зна да услужи тако своје гости.

Опет ја, па ја!

Чујте Витезови!

Похитајте код ЧИЧА ПАНТЕ КОСТИЋА — „АРАПИНА“
МАКЕДОНСКА УЛИЦА 4-10

Једина Књижара

чији је сопственик у рову

КОСТЕ В. ИЛИЋА

прима поручбине за сав канцелариски прибор.

157 5-10